

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Науково-навчальний інститут «Академія вчительства»
Кафедра інноваційної педагогіки, освітніх трансформацій і лідерства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. директора навчально-наукового
інституту

ННІ «Академія вчительства»

(вказати назву структурного підрозділу)

Ольга ВИГОВСЬКА

(вказати П.І.Б керівника)

“ 18 ” вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія, педагогіка, освітні технології вищої освіти

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

(шифр і назва)

спеціальність С5 Соціологія

(шифр і назва)

освітня програма Соціологія

(шифр і назва)

спеціалізація _____

(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

факультет соціологічний

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ «Академія вчителівства»
“18” вересня 2025 року, протокол № 7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)
ГОЛОВАТЕНКО Тетяна Юріївна, доктор філософії, заступник директора ННІ «Академія
вчителівства», доцент кафедри інноваційної педагогіки, освітніх трансформацій і лідерства

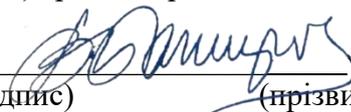
Програму схвалено на засіданні кафедри інноваційної педагогіки, освітніх трансформацій і
лідерства “01” вересня 2025 року, протокол № 1
В.о. завідувача кафедри

 Наталія НАЛИВАЙКО

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної
групи) третього рівня «Соціологія»

назва освітньої програми

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) третього рівня «Соціологія»

 Віль БАКІРОВ
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією соціологічного факультету

Протокол від “27” серпня 2025 року № 11

Голова науково-методичної комісії соціологічного факультету

 Юлія СОРОКА
(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Психологія, педагогіка та освітні технології у вищій школі» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки

докторів філософії

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності C5 «Соціологія»

(шифр і назва)

освітньої програми «Соціологія».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Формування в аспірантів здатності до інноваційної педагогічно-організаційної діяльності у закладах вищої освіти шляхом розвитку високого рівня їх професійної культури. Дисципліна сприяє оволодінню загальними принципами та методами психологічних і педагогічних наук, їх усвідомленому застосуванню в освітньому процесі та власних наукових дослідженнях у сфері вищої освіти.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Завданням вивчення дисципліни «Психологія, педагогіка, освітні технології вищої освіти» є сформувати цілісне уявлення про сучасні теорії та концепції педагогіки і психології вищої школи; розвинути здатність до критичного аналізу освітнього процесу та освітньої політики в контексті трансформацій української та світової вищої освіти; опанувати принципи, методи та інструменти організації ефективного навчання дорослих; ознайомитися з інноваційними освітніми технологіями; сформувати навички педагогічного проектування, фасилітації навчання, оцінювання результатів та рефлексивного вдосконалення власної викладацької практики.

1.3. Кількість кредитів 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
18 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
18 год.	6 год.
Лабораторні заняття	
0 год.	0 год.
Самостійна робота	
54 год.	78 год.

У тому числі індивідуальні завдання
не передбачене

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англомовних наукових текстів за напрямом досліджень.

СК03. Здатність застосовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері соціології, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення в науковій та освітній діяльності.

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

СК06. Здатність ініціювати та реалізовувати інноваційні комплексні проекти у сфері соціології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їхньої реалізації.

СК08. Здатність ефективно діяти у просторах вітчизняної та зарубіжної наукової періодики (підготовка рукописів, обирання оптимальних журнальних редакцій, вибір стратегій публікації тощо).

СК10. Здатність визначати, рефлексувати та описувати власні методологічні принципи та методи соціологічного дослідження в залежності від об'єкту і предмету, використовуючи можливості міждисциплінарних підходів та суміжних дисциплін (філософія, історія тощо).

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дисципліна:

РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефаківцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми соціології державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у провідних наукових виданнях.

РН06. Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми.

РН08. Розробляти і викладати спеціальні дисципліни з соціології у закладах вищої освіти, здійснювати навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

РН09. Глибоко розуміти загальні принципи та методи соціально-поведінкових наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері соціології та у викладацькій практиці

РН10. Вміти планувати та рефлексувати свій оригінальний вклад на основі власного дослідження, співвідносити його з вже наявними результатами, бачити обмеження вже проведеного та перспективи подальшого дослідження, що фундується на отриманому вкладі.

РН11. Ефективно комунікувати в різних комунікативних просторах; зберігати толерацію та коректно захищати свою позицію; розробляти алгоритми наукової аргументації, ведення наукових дискусій.

РН12. Уміння висловлювати власну думку у ясних, чітко структурованих текстах, пов'язаних з академічною та професійною сферою, висловлювати та підтримувати певну точку зору з наданням аргументації та прикладів.

1.8. Пререквізити:

Знання матеріалу ОК2. Філософські засади наукового пізнання.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ до курсу. Загальні основи педагогіки, психології та педагогічної

інноватики.

Предмет, функції та структура сучасної педагогіки. Основні педагогічні категорії: навчання, виховання, розвиток, освітній процес, педагогічна взаємодія. Освіта в умовах трансформації: академічна автономія, цілі сталого розвитку, нова освітня парадигма. Основні напрями сучасної психології. Психологічні закономірності навчання дорослих, мотивація та саморефлексія в академічному середовищі. Поняття «інновація» в освіті, види педагогічних інновацій. Цифровізація, змішані формати, відкриті ресурси як складники педагогічної інноватики. Викладач як науковець, фасилітатор, тьютор, ментор.

Тема 2. Тенденції розвитку вищої освіти в Україні у контексті Болонського процесу.

Цінності та принципи Європейського простору вищої освіти (ЄПВО). Студентоцентроване навчання. Компетентнісний підхід в освіті. Забезпечення якості освіти. Діджиталізація освіти. Розвиток міждисциплінарних освітніх програм та мікрокваліфікацій. Інтернаціоналізація вищої освіти.

Тема 3. Структура та особливості освітнього процесу у вищій школі.

Нормативно-правова основа організації освітнього процесу у ЗВО. Структура вищої освіти в Україні відповідно до Європейської рамки кваліфікацій. Освітні програми: розроблення, структура, результати навчання. Організація студентоцентрованого освітнього процесу. Забезпечення якості освітнього процесу.

Тема 4. Психолого-педагогічні особливості навчання здобувачів освіти різного віку.

Психологічні особливості навчання здобувачів освіти різного віку. Диференціація та індивідуалізація навчання відповідно до соціальних і особистісних потреб здобувачів освіти. Методи, форми і засоби навчання, найбільш ефективні для здійснення якісної підготовки здобувачів освіти. Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти. Мотивація здобувачів освіти. Особливості покоління Z та Alpha. Міжвікові взаємодії та кооперативне навчання. Психолого-педагогічні виклики в умовах війни, міграції та змін.

Тема 5. Педагогічний дизайн заняття у вищій школі.

Поняття педагогічного дизайну: сутність, цілі та функції. Основні етапи педагогічного дизайну навчального заняття. Моделі педагогічного дизайну (ADDIE, 5E, модель Ганьє, SAM). Цифрові інструменти в педагогічному дизайні. Актуальні виклики та перспективи педагогічного дизайну. Універсальний дизайн навчання. Адаптація до онлайн та змішаного навчання.

Тема 6. Сучасні технології навчання здобувачів вищої освіти.

Поняття та класифікація освітніх технологій. Відмінності між методами, формами і технологіями навчання. Проектне навчання (Project-Based Learning). Проблемно-орієнтоване навчання (Problem-Based Learning). Технологія змішаного навчання (Blended Learning). Перевернуте навчання (Flipped Classroom). Мікронавчання (Microlearning). Навчання у співпраці (Collaborative Learning). Мобільне навчання. Цифрові технології та онлайн-інструменти. Освітні технології в умовах невизначеності та війни. Виклики та перспективи впровадження сучасних технологій.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма
	у тому числі	у тому числі

	усьог	л	п	лаб.	інд.	с. р.	усьогл	п	лаб	індс.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Вступ до курсу. Загальні основи педагогіки, психології та педагогічної інноватики.	13	4				9	30	2				13
Тема 2. Тенденції розвитку вищої освіти в Україні у контексті Болонського процесу.	15	4	2			9	30					13
Тема 3. Структура та особливості освітнього процесу у вищій школі.	15	2	4			9	30					13
Тема 4. Психолого-педагогічні особливості навчання здобувачів освіти різного віку.	15	2	4			9		2				13
Тема 5. Педагогічний дизайн заняття у вищій школі.	17	4	4			9		2	2			13
Тема 6. Сучасні технології навчання здобувачів вищої освіти.	15	2	4			9		2	2			13
Разом за семестр	90	18	18			54	90	8	4			78

4. Тематики практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д)
1.	Тема 1. Спільні та відмінні тенденції розвитку системи освіти країн ЄС та України.	2
2.	Тема 2. Організація студентоцентрованого освітнього процесу в ЗВО.	4
3	Тема 3. Диференціація та індивідуалізація навчання здобувачів освіти.	4
4	Тема 4. Моделювання заняття у ЗВО на основі принципів педагогічного дизайну.	4
5	Тема 5. Специфіка застосування сучасних технологій навчання здобувачів вищої освіти.	4
	Разом	18

5. Завдання для самостійної роботи

*Здобувач вільно обирає одну тему проєкту відповідно тематики курсу.

№ з /	Назва теми	Кількість годин (д)	Кількість годин (з)
1	Проектно-орієнтоване навчання у вищій школі: розробка серії занять з елементами PBL	54	78
2	Технології змішаного навчання: дизайн серії занять з використанням цифрових інструментів	54	78

3	Дизайн серії занять із використанням технології навчання у співпраці	54	78
	Усього годин	54	78

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені планом

7. Методи навчання

Лекційні та інтерактивні методи: лекції з елементами дискусії, аналізу кейсів та прикладів сучасних освітніх практик. Мозкові штурми для обговорення педагогічних інновацій та тенденцій розвитку вищої освіти. *Практичні заняття:* розробка навчальних модулів, освітніх програм та педагогічного дизайну уроку. Моделювання та аналіз навчальних ситуацій з урахуванням психолого-педагогічних особливостей здобувачів різного віку. Використання цифрових платформ для створення та тестування освітніх продуктів. *Проектна та дослідницька діяльність:* розробка міні-проектів із застосуванням сучасних освітніх технологій (PBL, Flipped Classroom, Blended Learning, Microlearning). *Інтерактивні методи розвитку критичного мислення:* дебати, дискусії, порівняльний аналіз українського та європейського досвіду вищої освіти. Самоаналіз, метапізнавальні вправи для розвитку рефлексії та мотивації. *Онлайн-навчання та цифрові інструменти:* використання платформ для колаборації (MS Teams, Zoom, Moodle, Canva, Miro).

8. Методи контролю

Поточний контроль: усні відповіді та активна участь у обговореннях та мозкових штурмах; рефлексія педагогічних кейсів; самооцінка та взаємооцінка виконаних завдань у межах проєктів. Створення власного освітнього продукту (курс, модуль, мікропроект) із супровідною методичною документацією. Презентація та захист завершеного проєкту з педагогічного дизайну, оцінка за критеріями наукової обґрунтованості, інноваційності та практичної цінності. Аналітична рефлексія щодо застосування сучасних освітніх технологій та власного професійного розвитку. *Підсумковий контроль:* виконання тестового контролю на платформі MOODLE.

9. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю

Поточний контроль та самостійна робота		Екзамен	Сума
Самостійна робота (проект) 30	Усні відповіді на занятті 30	Тестова робота (Moodle) – 40	
60		40	100

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Критерії оцінювання самостійної роботи

**проект (обсяг – мінімум 12000 знаків) відповідно до теми курсу подається на платформу Moodle і оцінюється викладачем максимально 30 балів відповідно до таких критеріїв:

Критерій 1. Методична грамотність плану-конспекту заняття (0–8 балів)

Оцінюється структура, логіка, обґрунтованість педагогічних рішень.

Бали	Опис
8	План-конспект чітко структурований; є мета, очікувані результати, тип заняття, методи, форми, засоби. Ураховано вікові особливості студентів. Рівень – високий.
6–7	Є всі основні структурні елементи, загалом логічно й грамотно оформлені; помірна деталізація; незначні недоліки.
4–5	Присутні структурні помилки або не всі елементи розкрито; недостатньо обґрунтування вибраних методів.
1–3	Недостатньо логіки або наявні серйозні порушення структури; відсутні ключові компоненти заняття.
0	План-конспект відсутній або не має педагогічної цінності.

◇ Критерій 2. Оформлення та якість дидактичних матеріалів (0–6 балів)

Бали	Опис
6	Матеріали відповідають темі та цілям; креативно оформлені; є наочність, цифрові інструменти, інтерактив.
4–5	Матеріали якісні, але менш креативні або частково відповідають темі.
2–3	Обмежений набір матеріалів, прості/шаблонні приклади, без сучасних технологій.
1	Матеріали не відповідають змісту заняття або їх оформлення неякісне.
0	Дидактичні матеріали не подані.

◇ Критерій 3. Якість методичної записки (0–6 балів)

Бали	Опис
6	Глибокий педагогічний аналіз, чітке обґрунтування вибраних рішень із посиланням на теорію та практику.
4–5	Записка логічна, аргументована, хоча менш глибока або не всі аспекти враховані.
2–3	Поверхнєве пояснення, мало аналітики або формулювання загального характеру.
1	Дуже загальний опис без аргументації або зв'язку з науковими підходами.
0	Відсутня або беззмістовна методична записка.

◇ Критерій 4. Використання наукових джерел і цитування (0–5 балів)

Бали	Опис
5	Використано ≥ 5 актуальних джерел (останні 5 років); оформлення згідно з обраним стандартом (АРА, ДСТУ тощо).
4	Джерел менше або наявні незначні порушення у цитуванні.
2–3	Обмежене використання літератури або порушено стандарти оформлення.
1	Джерела не відповідають темі або невірно оформлені.
0	Відсутні джерела або наявний плагіат.

◇ Критерій 5. Академічна доброчесність (0–5 балів)

Бали	Опис
5	Робота є унікальною; при використанні сторонніх інструментів (AI, шаблони) це зазначено; дотримано всіх етичних норм.
4	Робота загалом самостійна, незначні недоліки у вказанні джерел/інструментів.
2–3	Часткове копіювання без належного цитування або невказане використання AI.
1	Виявлено недоброчесні практики (без належного оформлення).
0	Виявлений плагіат або робота повністю неавторська.

Критерії оцінювання екзамену

Екзамен складається із тестових завдань різного рівня складності, які розміщені на платформі Moodle.

Мінімальна кількість балів, які повинен набрати аспірант – 50% учбового матеріалу семестру – 30 балів.

Аспірант допускається до підсумкового семестрового контролю за умови набрання мінімальної кількості – 30 балів.

Результати неформального навчання можуть бути визнані за наявності підтверджуючих документів (сертифікатів, довідок, описів навчальних програм), якщо вони засвідчують досягнення результатів навчання, співвідносних із цілями курсу.

Прикладами релевантної неформальної освіти можуть бути:

- онлайн-курси (Coursera, Prometheus тощо) за тематикою, дотичною до змісту навчальної дисципліни;
- участь у сертифікованих тренінгах і семінарах, присвячених темам, дотичним до змісту навчальної дисципліни;
- сертифіковані програми за тематикою, дотичною до змісту навчальної дисципліни, проведені міжнародними організаціями чи університетами.

Процедура визнання результатів неформальної освіти здійснюється відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна. Рішення ухвалюється комісією факультету на підставі поданого пакета документів від здобувача освіти.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для екзамену
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
0-49	незадовільно

10. Рекомендована література Основна література

- Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Знання, 2005. 486 с.
- Мельник Ю. Б. Педагогіка вищої школи: в схемах і таблицях: навч.- метод. посіб. Харків: НАНГУ, ХОГОКЗ, 2016. 64 с. doi:10.26697/9789669726063.2016
- Нові технології навчання : зб. наук. пр. Вип. 94 / Ін-т модернізації змісту освіти, держ. наук. установа ; [голов. ред. Кременський Б. Г. ; редкол.: Бурлачук Л. Ф. та ін.]. - Житомир : О. О. Євенок, 2020. - 337 с.
- Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / [В. Е. Лунячек та ін.]. ; за ред.: В. Е. Лунячека, Н. О. Ткачової ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. – 343 с.
- Сбруєва, А. А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти : навч. посіб. Comparative Higher Education: National, European

and Global Contexts : Handbook / Сбруєва А. А. ; Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. - Суми : СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2021. - 314 с.
Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. Київ: Академвидав, 2018. 456 с.

Допоміжна література

Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII // База даних “Законодавство України”/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/ed20180101#Text>
Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII // База даних “Законодавство України”/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/ed20170905#Text>

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського: веб-сайт.

URL: <https://dnpb.gov.ua>

Міністерство освіти і науки України: веб-сайт. URL: <https://www.mon.gov.ua>

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: веб-сайт. URL:

<http://www.nbu.gov.ua>

Academia: website. URL: <https://www.academia.edu>

Google Scholar: website. URL: <https://scholar.google.com>

Scopus database: website. URL: <https://www.scopus.com>

Web of Science database: website. URL: <https://webofknowledge.com>